

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis 2007-II-13
K(2007) 515

Tema: Valstybės pagalba. Lietuva
Pagalbos Nr. N 842/2006
Parama žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių žuvus ar nukentėjus žemės ūkio augalams dėl stichinių meteorologinių reiškinių 2006 m.

Gerbiamasis pone,

1. Procedūra

- (1) Vadovaudamasi EB sutarties 88 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje 2006 m. gruodžio 15 d. laišku, kuris buvo registruotas tą pačią dieną, pranešė Komisijai apie šią priemonę. Papildoma informacija buvo išsiųsta 2007 m. sausio 17 d. laišku, kuris buvo registruotas 2007 m. sausio 17 d.
- (2) Komisija neprieštarauja priemonei, apie kurią pranešė Lietuvos Respublika, nes ji yra suderinama su EB sutartimi.
- (3) Priimdama šį sprendimą, Komisija atsižvelgė į tokias aplinkybes:

2. Aprašymas

2.1 Pavadinimas

- (4) Parama žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių žuvus ar nukentėjus žemės ūkio augalams dėl stichinių meteorologinių reiškinių 2006 m.

Jo Ekselencija Užsienio Reikalų Ministras PETRAS VAITIEKŪNAS
Užsienio Reikalų Ministerija
J. Tumo-Vaižganto g. 2
LT-01511 Vilnius
Lietuva

2.2 Schemos trukmė

(5) Vieneri metai nuo Komisijos patvirtinimo dienos.

2.3 Biudžetas

(6) Visas biudžetas: iki 190 milijonų LTL (apytikriai 55,03 mln. EUR)

2.4 Paramos gavėjai

(7) Yra daugiau kaip 1000 paramos gavėjų; tai – žemės ūkio produktų gamintojai, 2006 m. patyrę nuostolių dėl sausras.

2.5 Teisinis pagrindas

(8) Paramos teikimo teisinį pagrindą sudaro šie teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 4 d. Nutarimas Nr. 783 dėl krašto ekstremalios situacijos žemės ūkyje dėl stichinės sausras paskelbimo;
- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo projektas dėl paramos skyrimo žemės ūkio veiklos subjektams, patyrusiems nuostolių žuvus ar nukentėjus žemės ūkio augalams dėl stichinių meteorologinių reiškinių 2006 m., taisyklių patvirtinimo.

2.6 Priemonės aprašymas

(9) Lietuvos valdžios institucijos praneša, kad nuo 2006 m. gegužės 1 d. iki 2006 m. liepos 15 d. kritulių kiekis siekė tik 40–50 % metinio vidurkio. Remiantis Lietuvos Hidrometeorologijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos duomenimis, sausrą apibūdinantis hidroterminis koeficientas (HTK) nuo 2006 m. liepos 25 d. iki 2006 m. rugpjūčio 4 d. pasiekė stichinės sausras ribą dešimtyje iš dvidešimties meteorologijos stočių. Valdžios institucijos taip pat praneša, kad dėl to, remiantis meteorologijos stočių apskaičiuotu HTK bei kritulių kiekio duomenimis, stichinė sausra apėmė daugiau nei trečdalį šalies teritorijos.

(10) Valdžios institucijos patvirtina, kad remiantis iš savivaldybių gautais duomenimis, žemės ūkio veiklos subjektų, patyrusių daugiau nei 30 % (20 % mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse) įprastos metinės produkcijos siekiančių nuostolių, žalai kompensuoti prireiks 695 mln. LTL (201,3 mln. EUR).

(11) Valdžios institucijos praneša, kad mažiausi nuostoliai, už kuriuos skiriama kompensacija, turėtų sudaryti ne mažiau kaip 30 % (20 % mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse) bendros žemės ūkio produkcijos įprastais metais vertės. Šią sąlygą atitinkantiems pareiškėjams visi nuostoliai, už kuriuos skiriama kompensacija, nustatomi atimant iš pareiškėjų apskaičiuotų nuostolių dydžio 20 % nuostolių mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ir 30 % nuostolių kitose vietovėse. Atsižvelgiant į planuojamas skirti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšas, kompensacijos už patirtą žalą dydis kiekvienam pareiškėjui neviršija 40 %.

- (12) Parama bus tiesiogiai išmokama reikalavimus atitinkantiems žemės ūkio veiklos subjektams kaip tiesioginė išmoka. Planuojamas biudžeto dydis yra iki 190 mln. LTL (55,03 mln EUR).
- (13) Valdžios institucijos praneša, kad parama suteikiama tik už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus (toliau – remiami pasėliai), nurodytus „Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2006 m. taisyklių“, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. 3D-101 (Valstybės žinios, 2006 m., Nr. 32-1145), 2 priedo VII skyriuje pateikto klasifikatoriaus dalyse „ES remiami pasėliai“ ir „Linai“, taip pat už pasėlius, nurodytus klasifikatoriaus dalyje „Kiti laukai“, išskyrus žymimus kodais 5PD-1 „Pūdymas (juodasis)“, 5PD-2 „Pūdymas (sideracinis)“, 5DA-8 „Daržovės (uždaro grunto) – agurkai“, 5DA-9 „Daržovės (uždaro grunto) – pomidorai“, 5DA-10 „Daržovės (uždaro grunto) – kitos“.
- (14) Žala buvo apskaičiuota remiantis atitinkamais pasėliais ir žemės ūkio veiklos subjektų patyrusių žalą ūkiuose. Skaičiavimus atliko pareiškėjai. Skaičiavimų teisingumas patikrinamas savivaldybėje pateikiant paraišką. Papildomą patikrinimą atlieka savivaldybių administracijų įsteigta komisija.
- (15) Patirta žala, išskyrus padarytą vaismedžių ir uogų sodams, apskaičiuojama lyginant atitinkamų pasėlių bendros žemės ūkio produkcijos vertę 2006 m. su atitinkamų pasėlių bendros žemės ūkio produkcijos vertės vidurkiu (LTL) 2002, 2003 ir 2004 m. 2005 m. neįtraukiami į apskaičiavimus, nes tais metais buvo skirtos kompensacijos už žalą, patirtą dėl nepalankių oro sąlygų. Patirta žala, padaryta deklaruotiems vaismedžių ir uogų sodams, apskaičiuojama lyginant atitinkamų pasėlių bendros žemės ūkio produkcijos vertę 2006 m. su atitinkamų pasėlių bendros žemės ūkio produkcijos vertės vidurkiu (LTL) 2002, 2003 ir 2005 m. 2004 m. neįtraukiami į apskaičiavimus, nes tais metais buvo skirtos kompensacijos už žalą, patirtą dėl šalnų.
- (16) Atitinkamų pasėlių bendros žemės ūkio produkcijos vertė įprastais metais apskaičiuojama dauginant 2006 m. deklaruotus žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus iš vidutinio produktyvumo vidurkio (t/ha) įprastais metais ir gautą rezultatą dauginant iš vidutinės produkto kainos (LTL/t) minėtu laikotarpiu. Bendros žemės ūkio produkcijos vertė 2006 m. apskaičiuojama dauginant faktinį bendrą derlių (t) iš vidutinės produkto pardavimo kainos minėtu laikotarpiu (LTL/t) (kaip nurodyta Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinėje sistemoje) arba faktinės produkto pardavimo kainos tuo laikotarpiu (LTL/t).
- (17) Lietuvos valdžios institucijos Komisijai pateikė atitinkamą statistinę informaciją (kritulių lygio duomenis ir atitinkamus žemėlapius), gautą iš Lietuvos Hidrometeorologijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos.
- (18) Parama nebus teikiama nepalankių oro sąlygų pastatams ir įrengimams padarytai žalai atlyginti.
- (19) Kalbant apie iš bendros paramos sumos išskaičiuotinas sumas, gautas iš draudimo bendrovių, valdžios institucijos užtikrino, kad bendra iš visų šaltinių gautos paramos suma neviršys sausros padarytos žalos, kurią patyrė reikalavimus atitinkantys žemės ūkio veiklos subjektai, dydžio. Valdžios institucijos praneša, kad apskaičiuojant paramą, nebus atsižvelgta į įprastas išlaidas, kurių ūkininkas nebepatiria, nes planuojama kompensuoti tik labai nedidelę nepalankių oro sąlygų padarytos žalos dalį (iki 40 %).

- (20) Lietuvos valdžios institucijos garantavo, kad ši parama nebus skiriama, jei pagal kitas vietas, regionines, nacionalines arba Bendrijos schemas jau bus skirta parama toms pačioms paramos gavimo kriterijus atitinkančioms išlaidoms kompensuoti.

3. Įvertinimas

- (21) Pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrą prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra draudžiama, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (22) Šiuo atveju sąlygų yra laikomasi. Priemonė gavėjams suteikia pranašumą. Valstybių prekyba žemės ūkio produktais užima svarbią vietą. Iš valstybės išteklių suteikiamas pranašumas tam tikroms Lietuvos Respublikos žemės ūkio įmonėms. Taigi priemonė gali iškraipyti konkurenciją ir daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (23) Todėl taikoma EB sutarties 87 straipsnio 1 dalis. Dėl tos priežasties reikėtų išnagrinėti, ar gali būti leidžiama nukrypti nuo valstybės pagalbos nesuderinamumo bendrojo principo pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį. Pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, gali būti laikoma suderinama su EB sutartimi, jei tokia pagalba neturi neigiamos įtakos prekybos sąlygoms tiek, kad tai prieštarautų bendram interesui.
- (24) Komisijos nuomone, valstybės pagalba žemės ūkio sektoriuje yra suderinama su bendrąja rinka, jei ją teikiant laikomasi atitinkamų nuostatų dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje. Komisija pabrėžia, kad aptariamuoju atveju pranešimas buvo pateiktas prieš tai, kai įsigaliojo Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairės¹, priimtose 2006 m. gruodžio 6 d., ir kad šiuo atveju sprendimas būtų priimtas tik tuomet, kai minėtos gairės jau bus taikomos.
- (25) Remiantis ankstesnėje dalyje minėtų gairių 194 punktu pranešimai, dėl kurių nebuvo priimta sprendimų iki 2006 m. gruodžio 31 d., bus įvertinti pagal valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje taikomas nuostatas pranešimo apie pagalbą dieną.
- (26) Pranešimo dieną taikomos nuostatos – Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje (toliau – Gairės)².
- (27) Pagalba dėl nepalankių oro sąlygų ūkininkų patirtiems nuostoliams kompensuoti vertinama remiantis Gairių 11.3 punktu.
- (28) Remdamasi Gairių 11.3.1 punktu, Komisija nuosekliai laikosi nuomonės, kad nepalankios oro sąlygos, kaip antai: šaltis, kruša, ledas, lietus arba sausra negali būti laikomos gaivalinėmis nelaimėmis, kaip apibrėžta 87 straipsnio 2 dalies b punkte. Tačiau dėl to, kad tokie reiškiniai gali padaryti žalos žemės ūkio produkcijai arba žemės ūkio produkcijos priemonėms, Komisija sutiko, jog šie reiškiniai gali būti prilyginami gaivalinėms nelaimėms, kai padarytos žalos lygis pasiekia tam tikrą ribą, kuri buvo

¹ OL C 319, 2006 12 27, p. 1.

² OL C 232, 2000 08 12, p. 17.

nustatyta 20 % įprasto produkcijos kiekio mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ir 30 % – kitose vietovėse.

- (29) Pagal dabartinę schemą, reikalavimus paramai gauti atitinka tik ūkininkai, patyrę didesnius nei 30 % (20 % mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse) nuostolius dėl sausros (žr. 11 dalį). Todėl gali būti manoma, kad nukentėjusiuose ūkiuose sausra gali būti prilyginama gaivalinei nelaimėi, kaip apibrėžta Gairių 11.3.1 punkte.
- (30) Be to, 11.3.1 punkte numatyta, kad pranešimuose dėl pagalbos priemonės, skirtos nepalankių oro sąlygų padarytai žalai kompensuoti, turi būti pateikiama tinkama pagrįsta meteorologinė informacija.
- (31) Lietuvos valdžios institucijos pateikė išsamią iš Lietuvos Hidrometeorologijos tarnybos gautą informaciją apie sausrą apibūdinančio hidroterminio koeficiento (HTK) lygius 2006 m. liepos – rugpjūčio mėnesiais (žr. 17 dalį).
- (32) Gairių 11.3.2 punkte nustatyta, kad jei metiniam derliui padaroma žala, atitinkama 20 % arba 30 % nuostolių riba nustatoma palyginus atitinkamų pasėlių derliaus konkrečiais metais bendrą produkcijos kiekį su bendra metine produkcija įprastais metais. Remiantis 11.3.3 punktu, nuostolius reikėtų apskaičiuoti kiekviename ūkyje. Tačiau, jei nepalankios hidrometeorologinės sąlygos vienodai paveikia didelę teritoriją, Komisija sutinka, kad pagalbos išmokos būtų apskaičiuojamos atsižvelgiant į vidutinius nuostolius, jei jie yra tipiški, ir jei taip bus išvengta per didelės kompensacijos bet kuriam gavėjui.
- (33) Lietuvos valdžios institucijos užtikrino, kad patirta žala bus apskaičiuota naudojantis Gairių 11.3.2 punkte nurodytu metodu (žr. 15–16 dalis). Lietuvos valdžios institucijos taip pat patvirtina, kad nuostoliai apskaičiuojami kiekviename ūkyje (žr. 14 dalį).
- (34) Gairių 11.3.6 punkte nurodyta, kad siekiant išvengti per didelės kompensacijos, iš išmokamos sumos turėtų būti atimta bet kokia suma, gauta pagal draudimo schemas. Be to, turėtų būti atsižvelgta į ūkininko nepatirtas įprastas išlaidas. Tačiau, jei šios išlaidos išauga dėl nepalankių hidrometeorologinių sąlygų, gali būti teikiama papildoma pagalba tokioms išlaidoms kompensuoti.
- (35) Lietuvos valdžios institucijos užtikrino, kad bendra iš visų šaltinių gautos paramos suma neviršys sausros padarytos žalos, kurią patyrė žemės ūkio veiklos subjektai, dydžio. Remiantis Lietuvos valdžios institucijų pateikta informacija, apskaičiuojant paramą, nebus atsižvelgta į įprastas išlaidas, kurių ūkininkas nebepatiria, nes planuojama kompensuoti tik labai nedidelę nepalankių oro sąlygų padarytos žalos dalį (iki 40 %) (žr. 19 dalį).
- (36) Atsižvelgiant į pirmiau minėtas aplinkybes, minima pagalbos priemonė atitinka Gairių 11.3 punkto reikalavimus.
- (37) Bendrasis rinkos organizavimas (BRO) taikomas tik krakmolinėms bulvėms. Dėl kompensacijos, teikiamos už sausros bulvėms (išskyrus krakmolines bulves) padarytą žalą, valstybės pagalbai taikomas 1962 m. balandžio 4 d. Tarybos reglamento Nr. 26 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais 4 straipsnis. 4 straipsnyje numatyta, kad šiai pagalbai taikomos tik 88 straipsnio 1 dalies nuostatos ir 88 straipsnio 3 dalies pirmasis sakinytis. Todėl apie visus ketinimus teikti

pagalbą valstybės narės privalo laiku informuoti Komisiją, kad ji galėtų pateikti savo pastabas. Komisija negali prieštarauti tokios pagalbos teikimui pagal konkurencijos taisykles, bet gali pateikti pastabų ar rekomendacijų. Kadangi aptariama priemonė yra suderinama su EB sutartimi, Komisija neturi pastabų dėl produktų, kuriems netaikomas BRO.

- (38) Komisija primena Lietuvos valdžios institucijoms, kad jos turės imtis atitinkamų priemonių, kad dabartinė schema atitiktų naujųjų teisės aktų nuostatas iki 2007 m. gruodžio 31 d., kaip reikalaujama Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių 196 punkte.

4. Išvados

- (39) Atsižvelgdama į minėtas aplinkybes, Komisija daro išvadą, kad priemonė, apie kurią pranešta, atitinka EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkto reikalavimus.
- (40) Jei šiame laiške yra konfidencialios informacijos, kuri neturėtų būti skelbiama, prašome apie tai pranešti Komisijai per penkiolika darbo dienų nuo laiško gavimo. Jei iki nurodyto termino Komisija negaus pagrįsto prašymo, bus manoma, kad Jūs sutinkate, jog visas šio laiško tekstas originalo kalba būtų skelbiamas šioje interneto tinklavietėje: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/. Prašymas neskelbti konkrečios informacijos turėtų būti siunčiamas registruotu laišku arba faksu šiuo adresu:

Commission européenne
Direction générale de l'agriculture et du développement rural
Direction H.2
Bureau: Loi 130 5/128
B-1049 Bruxelles
Fax No: 0032 2 2967672

Pagarbiai,
Komisijos vardu

Mariann FISCHER BOEL
Komisijos narė